REPUBLIKA E SHQIPËRISË

Ministria e Punëve Publike dhe Transporteve

Autoriteti i Aviacionit Civil

MIRATOHET

ERVIN MINAROLLI

DREJTOR EKZEKUTIV

MANUALI
I
TRAJNIMIT PËR PERSONELIN
E
DREJTORISË SË MBIKËQYRJES SË SHËRBIMEVE TË LUNDRIMIT AJROR

Publikimi	1.0
Data e publikimit	
Statusi	Final
Klasifikimi	Për personelin DMSHLA

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E PUNËVE PUBLIKE DHE TRANSPORTIT
AUTORITETI AVIACIONIT CIVIL

Nr. Prot 802 Datë 11/05/2012

Vendim

Nr 5 Date 11/05/2012

Për miratimin e Manualit të Trajnimit për Personelin e Drejtorisë së Mbikqyrjes së Shërbimeve të Lundrimit Ajror

Në zbatim të Nenit 13, pika a), dhe pika g) të Ligjit Nr. 10 233, datë 11.2.2010 "Për Autoritetin e Aviacionit Civil", ndryshuar me Ligjin Nr.10 479, datë 10.11.2011 "Për disa ndryshime dhe shtesa në Ligjin Nr. 10 233, datë 11.2.2010 "Për Autoritetin e Aviacionit Civil" :

Vendos:

1. Miratimin e Manualit të Trajnimit për Personelin e Drejtorisë së Mbikqyrjes së Shërbimeve të Lundrimit Ajror, bashkëlidhur këtij Vendimi.
2. Ngarkohet Drejtoria e Shërbimeve Mbështetëse, Drejtoria Ekonomike dhe Drejtoria e Mbikëqyrjes së Shërbimeve Lundrimit Ajror të zbatojë Manualin e Trajnimit për Personelin e Drejtorisë së Mbikqyrjes së Shërbimeve të Lundrimit Ajror.
3. Ky vendim hyn në fuqi 10 ditë pas datës së miratimit të tij.

Ervin MINAROLLI
Drejtor Ekzekutiv

Adresa: Rr. "Sulejman Delvina" (Prane Parkut te Delegacioneve) P.O.Box205,Tirana; Tel.: ++355 (04) 251220; Fax.: ++355 (04) 26232;

Parathënie

Ky manual është pasuri e:

Autoritetit të Aviacionit Civil të Republikës së Shqipërisë
Rr. Sulejman Delvina
Pranë Parkut të Delegacioneve
1000
Tiranë

Çdo kopijim ose riprodhim i këtij manuali pa autorizim me shkrim nga botuesi është i ndaluar.

- Shpërndarja e paautorizuar e këtij manuali ose pjesëve të tij, jashtë proçesit të rregullt të shpërndarjes ose të sistemit të brendshëm të trajnimit të AAC, do të cilësohet shkelje te dispozitave te parashikuara ne Ligjin Nr. 10233, date 11.02.2010 per "Autoritetin e Aviacionit Civil" ndryshuar me Ligjin Nr. 10479, date 10.11.2011 "Per disa ndryshime dhe shtesa ne Ligji Nr. 10233, date 11.02.2010 per "Autoritetin e Aviacionit Civil" kreu 4, neni 22 pika 3 dhe Rregulloren e Brendshme te AAC neni 35 dhe si e tillë do të shoqerohet me pasojat perktese per punonjësin përgjegjës për shpërndarjen e paautorizuar.

TABELE MIRATIMI

	Emri Mbiemri	Detyra	Autoriteti	Data	Nënshkrimi
Përgatitur nga	Alfred Haxhiaj	Përgj. Sektori Mbikëqyrjes dhe Liçensimit të Përsonelit DMSHLA	AAC	11.05.2012	[signature]
	Ariona Stamo	Përgj. Sektorit të Standartizimit Teknik në DSTI	AAC	11.05.2012	[signature]
Pranuar nga	Fisnik Tabaku	Drejtor i DMSHLA	AAC	11.05.12	[signature]
	Edlira Lici	Drejtore e DSTI	AAC	11.05.2012	[signature]
Miratuar nga	Ervin Minarolli	Drejtor Ekzekutiv	AAC	11.05.12	[signature]

Lista e shpërndarjes së manualit

	Vendndodhja	Dokumenti	Sasia
1	Biblioteka e AAC	Orgjinal	1
2	DMSHLA		1
3	DSHM		1
4	AAC data base	CD	1

TABELE RISHIKIMI

Numri	Rishikimi	Data e Aprovimit	Faqet e Rishikuara	Shkaqet e Rishikimit
1.0	S'ka			S'ka

Shpjegim simbolesh

Më poshtë shpjegohen simbolet e algoritmeve të përdorur në këtë manual:

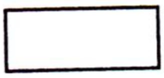 Procesi

Dokumenti, informacioni

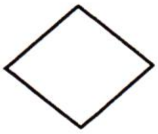 Aktivitet vendimmarrje ose kontrolli

Kart kredenciale

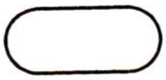 Përfundimi i procesit (Rezultati)

Përmbajtja

Parathënie 1
Lista e shpërndarjes 2
Shpjegimi i simboleve 3
Përmbajtja 4
Kapitulli 1 Hyrje 7
1.1 Qëllimi 7
1.2 Fusha e veprimtarisë 7
1.3 Lidhja me dokumentacionin e AKM 7
1.4 Azhornime dhe Autorizime 8
1.5 Dokumenta referuese 8
Kapitulli 2 Regulloret dhe Udhezimet 9
2.1 Rregullorja e Qiellit të Vetëm Evroprian 9
2.2 Standarte ndërkombëtare 9
2.3 Kërkesa të tjera rregullatore 10
2.4 Praktika të Rekomanduara dhe Udhëzime 10
Kapitulli 3 Parakushte 11
Kapitulli 4 Skema e Vlerësimit 12
Kapitulli 5 Programi i Trajnimit 13
5.1 Kërkesa të Përgjithshme 13
5.2 Kërkesa të Kompetencës 15
5.3 Kompetenca Profesionale 15
5.4 Kompetenca Personale 16
Kapitulli 6 Kërkesat për Trajnim 17
6.1 Hyrje 17
6.2 Trajnimi Bazë mbi Aviacionin 17
6.2.1 Trajnimi Teorik 17
6.2.2 Trainimi Bazë në Vendin e Punës (TVP) 18
6.3 Trajnimi Bazë mbi AKM 18
6.3.1 Trajnimi Teorik 18
6.3.2 Trajnimi në Vendin e Punës (TVP) mbi AKM 19
6.4 Trajnim i Specializuar 19
6.4.1 SHTA 19

Faqe e lënë qëllimisht bosh

Kapitulli 1

Hyrje

1.1 Qëllimi

Në përputhje me Ligjin 10040, datë 22.12.2008 per "Kodin Ajror te Republikes se Shqiperise", ndryshuar me Ligjin Nr.10484, date 24.11.2011 "Per disa shtesa dhe ndryshime ne Ligjin Nr.10040, datë 22.12.2008 "Kodi Ajror i Republikes se Shqiperise" Autoriteti i Aviacionit Civil i Republikës së Shqipërisë . ushtron funksionet e Autoritetit Kombetar te Mbikqyrjes ne perputhje me detyrimet nderkombetare

Drejtoria e Mbikëqyrjes së Shërbimeve të Lundrimit Ajror kryen funksione rregullbërëse dhe mbikëqyrëse të AAC në lidhje me Shërbimet e Lundrimit Ajror, dhe garanton vënien në zbatim të kërkesave rregullatore të KE, ICAO dhe Organizmave ndërkombëtare ku RSH ka aderuar, te adoptuara ne legjislacionin vendas, lidhur me sigurinë e shërbimit të lundrimit ajror të tilla si çertifikimi, mbikëqyrja dhe inspektimi, me synim garantimin e përputhjes së vazhdueshme me kërkesat e sigurisë për aktivitetet e transportit ajror dhe të shërbimeve të trafikut ajror, si edhe mbajtjen e regjistrave dhe dokumentacionit përkatës.

Në qëllim të këtij Manuali DMSHLA do të ushtroje funksionet e Autoritetit Kombëtar Mbikëqyrës per SHNA, per llogari te AAC-se.

DSHLA ne ushtrimin e funksioneve te AKM per sherbimet e lundrimit ajror ka përgjegjësi për mbikëqyrjen e përputhshmërisë së Ofruesit të Shërbimeve të Lundrimit Ajror me kërkesat rregullatore ne fuqi. Përveç kualifikimit, kompetencës dhe eksperiences së kërkuar për të përmbushur kërkesat e ICAO-s, rregulloret e Qiellit të Vetëm Evropian, te adoptuara ne legjislacionin kombetar kanë përcaktuar kërkesa specifike për stafin e DMSHLA.

Qëllimi i këtij Manuali Trajnimi është të garantojë që stafi i DMSHLA:

a) Përmbush kërkesat e ICAO-s dhe
b) Kërkesat qe lindin nga përgjegjësitë dhe funksionet e DMSHLA në kuadrin e QVE.

1.2 Fusha e veprimtarisë

Manuali i Trajnimit për stafin e DMSHLA është përpiluar veçanërisht për trajnimin dhe vlerësimin e stafit që kryen detyrat e caktuara për DMSHLA, ne zbatim edhe te rregulloreve të ndryshme të QVE, si edhe përgjegjësitë për mbikëqyrjen e sigurisë që dalin nga kërkesat e ICAO te adoptuara ne legjislacionin shqiptar.

Ky Manual Trajnimi përshkruan parimet bazë, ne menyre që stafi i DMSHLA të arrijë një nivel që përfshin kualifikimin, kompetencën dhe eksperiencën e nevojshme për të kryer detyrat rregullatore dhe mbikëqyrëse. Ky manual është zhvilluar duke marrë në konsideratë kërkesat që dalin nga legjislacioni i Bashkimit Evropian, standartet ndërkombëtare dhe kërkesa të tjera rregullatore kombëtare dhe ndërkombëtare, si edhe praktikat përkatëse të rekomanduara per t'u adoptuar ne legjislacionin shqiptar. Këto kërkesa janë listuar në Kapitullin 2.

1.3 Lidhja me dokumentacionin tjetër të DMSHLA

Ky Manual Trajnimi është një dokument i rendesishem per trajnimin dhe vlerësimin e stafit të DMSHLA. Manuali është një pjesë përbërëse e sistemit të menaxhimit të AAC-se siç

Kapitulli 2

Rregullore dhe udhëzime

2.1 Rregullore e QVE

Manuali i Trajnimit është hartuar duke marrë në konsideratë kërkesat dhe parashikimet e zatueshme ne baze te akteve te meposhteme nenligjore:

- Udhezimi i Ministrit Nr. 5, date 03-06-2010 "Krijimin e struktures se Qiellit te Vetem Evropian" (Kuadri Rregullativ) transpozimi i Rregullores 549/2004 (EC)
- Udhezim i Ministrit Nr 19, date 16.10.2008 "Per Raportimin dhe Vleresimin e Ngjarjeve te Sigurise ne Manaxhimin e Trafikut Ajror"
- Udhezimi i Ministrit Nr .68, datë 10.6.2011 Per miratimin e rregullores per raportimin e ngjarjeve" qe transpozon Direktivën 2003/42/EC -
- Udhezim i Ministrit Nr.6, date 03-06-2010 "Dispozitat e Sherbimit te Navigimit Ajror ne Qiellin e Vetem Evropian" transpozimi i Rregullores (EC) No 550/2004
- Udhezimi i Ministrit Nr.7 , date 03-06-2010 "Organizimin dhe Perdorimin e Hapesires Ajrore brenda Qiellit te Vetem Evropian" transpozimi i Rregullores (EC) No 551/2004
- Udhezimi i Ministrit Nr.8, date 03-06-2010 "Nderveprimi ne Rrjetin Evropian te menaxhimit te Trafikut Ajror", transpozimi i Rregullores (EC) No 552/2004,
- Udhezim i Ministrit Nr.9, date 03-06-2010 "Kerkesat e Perbashketa te Dispozites se Sherbimeve te Navigimit Ajror", transpozimi i Rregullores (EC) No 2096/2005,
- Udhezimi i Ministrit Nr.10, date 03-06-2010 "Rregulloren e Perbashket te Perdorimit Fleksibel te Hapesires Ajrore" transpozimi i Rregullores (EC) No 2120/2005,
- Udhezim i Ministrit Nr. 19, date 05-10-2010 "Kerkesat per sistemet e automatizuara te shkembimit te te dhenave te fluturimit me qellim njoftimi, koordinimi dhe transferimin e fluturimeve ndermjet njesive te kontrollit te trafikut ajror" transpozimi i Rregullores (EC) No 1032/2006
- Udhezimi i Ministrit Nr.4 date 27-03-2009 "Procedurat per Mbikeqyrjen e Sigurise ne Ofruesit e Sherbimeve te Navigimit Ajrorj"transpozimi i Rregullores (EC) 1315/2007.

2.2 Standartet Ndërkombëtare

Standartet ndërkombëtare dhe kërkesa të tjera rregullatore të aplikueshme në funksionimin e DMSHLA dhe të detyrueshme për procesin e trajnimit janë:

- Aneksi 1 i ICAO, Liçensimi i Personelit
- Aneksi 2 i ICAO, Rregullat e Ajrit
- Aneksi 3 i ICAO, Shërbimi Meteorologjik për Navigimin Ajror Ndërkombëtar
- Aneksi 4 i ICAO, Hartat Aeronautike
- Aneksi 10 i ICAO, Telekomunikimet Aeronautike

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E PUNËVE PUBLIKE DHE TRANSPORTIT
AUTORITETI AVIACIONIT CIVIL

Nr. Prot 802 Datë 11 05 / 2012

Vendim

Nr 5 Date 11 /05 / 2012

Për miratimin e Manualit të Trajnimit për Personelin e Drejtorisë së Mbikqyrjes së Shërbimeve të Lundrimit Ajror

Në zbatim të Nenit 13, pika a), dhe pika g) të Ligjit Nr. 10 233, datë 11.2.2010 "Për Autoritetin e Aviacionit Civil", ndryshuar me Ligjin Nr.10 479, datë 10.11.2011 "Për disa ndryshime dhe shtesa në Ligjin Nr. 10 233, datë 11.2.2010 "Për Autoritetin e Aviacionit Civil" :

Vendos:

1. Miratimin e Manualit të Trajnimit për Personelin e Drejtorisë së Mbikqyrjes së Shërbimeve të Lundrimit Ajror, bashkëlidhur këtij Vendimi.
2. Ngarkohet Drejtoria e Shërbimeve Mbështetëse, Drejtoria Ekonomike dhe Drejtoria e Mbikëqyrjes së Shërbimeve Lundrimit Ajror të zbatojë Manualin e Trajnimit për Personelin e Drejtorisë së Mbikqyrjes së Shërbimeve të Lundrimit Ajror.
3. Ky vendim hyn në fuqi 10 ditë pas datës së miratimit të tij.

Ervin MINAROLLI
Drejtor Ekzekutiv

REPUBLIKA E SHQIPËRISË MINISTRIA E PUNËVE PUBLIKE DHE TRANSPORTIT AUTORITETI I AVIACIONIT CIVIL

Hartoi: *A. Stamo*
Miratoi *E. Lici*
Kopje: *3*
Data: *11.05.2012*

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

Ministria e Punëve Publike dhe Transporteve
Autoriteti i Aviacionit Civil

MIRATOHET

ERVIN MINAROLLI
DREJTOR EKZEKUTIV

MANUALI
I
TRAJNIMIT PËR PERSONELIN
E
DREJTORISË SË MBIKËQYRJES SË SHËRBIMEVE TË LUNDRIMIT AJROR

Publikimi	1.0
Data e publikimit	
Statusi	Final
Klasifikimi	Për personelin DMSHLA

Parathënie

Ky manual është pasuri e:

Autoritetit të Aviacionit Civil të Republikës së Shqipërisë
Rr. Sulejman Delvina
Pranë Parkut të Delegacioneve
1000
Tiranë

Çdo kopijim ose riprodhim i këtij manuali pa autorizim me shkrim nga botuesi është i ndaluar.

- Shpërndarja e paautorizuar e këtij manuali ose pjesëve të tij, jashtë proçesit të rregullt të shpërndarjes ose të sistemit të brendshëm të trajnimit të AAC, do të cilësohet shkelje te dispozitave te parashikuara ne Ligjin Nr. 10233, date 11.02.2010 per "Autoritetin e Aviacionit Civil" ndryshuar me Ligjin Nr. 10479, date 10.11.2011 "Per disa ndryshime dhe shtesa ne Ligji Nr. 10233, date 11.02.2010 per "Autoritetin e Aviacionit Civil" kreu 4, neni 22 pika 3 dhe Rregulloren e Brendshme te AAC neni 35 dhe si e tillë do të shoqerohet me pasojat perktese per punonjësin përgjegjës për shpërndarjen e paautorizuar.

TABELE MIRATIMI

	Emri Mbiemri	Detyra	Autoriteti	Data	Nënshkrimi
Përgatitur nga	Alfred Haxhiaj	Përgj. Sektori Mbikëqyrjes dhe Liçensimit të Përsonelit DMSHLA	AAC	11.05.2012	[signature]
	Ariona Stamo	Përgj. Sektorit të Standartizimit Teknik në DSTI	AAC	11.05.2012	[signature]
Pranuar nga	Fisnik Tabaku	Drejtor i DMSHLA	AAC	11.05.12	[signature]
	Edlira Lici	Drejtore e DSTI	AAC	11.05.2012	[signature]
Miratuar nga	Ervin Minarolli	Drejtor Ekzekutiv	AAC	11.05.12	[signature]

Lista e shpërndarjes së manualit

	Vendndodhja	Dokumenti	Sasia
1	Biblioteka e AAC	Orgjinal	1
2	DMSHLA		1
3	DSHM		1
4	AAC data base	CD	1

TABELE RISHIKIMI

Numri	Rishikimi	Data e Aprovimit	Faqet e Rishikuara	Shkaqet e Rishikimit
1.0	S'ka			S'ka

Shpjegim simbolesh

Më poshtë shpjegohen simbolet e algoritmeve të përdorur në këtë manual:

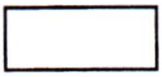
Procesi

Dokumenti, informacioni

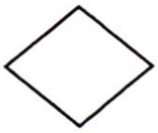
Aktivitet vendimmarrje ose kontrolli

Kart kredenciale

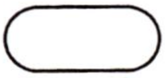
Përfundimi i procesit (Rezultati)

Përmbajtja

Parathënie 1

Lista e shpërndarjes 2

Shpjegimi i simboleve 3

Përmbajtja 4

Kapitulli 1 Hyrje 7

1.1 Qëllimi 7

1.2 Fusha e veprimtarisë 7

1.3 Lidhja me dokumentacionin e AKM 7

1.4 Azhornime dhe Autorizime 8

1.5 Dokumenta referuese 8

Kapitulli 2 Regulloret dhe Udhezimet 9

2.1 Rregullorja e Qiellit të Vetëm Evroprian 9

2.2 Standarte ndërkombëtare 9

2.3 Kërkesa të tjera rregullatore 10

2.4 Praktika të Rekomanduara dhe Udhëzime 10

Kapitulli 3 Parakushte 11

Kapitulli 4 Skema e Vlerësimit 12

Kapitulli 5 Programi i Trajnimit 13

5.1 Kërkesa të Përgjithshme 13

5.2 Kërkesa të Kompetencës 15

5.3 Kompetenca Profesionale 15

5.4 Kompetenca Personale 16

Kapitulli 6 Kërkesat për Trajnim 17

6.1 Hyrje 17

6.2 Trajnimi Bazë mbi Aviacionin 17

6.2.1 Trajnimi Teorik 17

6.2.2 Trainimi Bazë në Vendin e Punës (TVP) 18

6.3 Trajnimi Bazë mbi AKM 18

6.3.1 Trajnimi Teorik 18

6.3.2 Trajnimi në Vendin e Punës (TVP) mbi AKM 19

6.4 Trajnim i Specializuar 19

6.4.1 SHTA 19

Faqe e lënë qëllimisht bosh

Kapitulli 1

Hyrje

1.1 Qëllimi

Në përputhje me Ligjin 10040, datë 22.12.2008 per "Kodin Ajror te Republikes se Shqiperise", ndryshuar me Ligjin Nr.10484, date 24.11.2011 "Per disa shtesa dhe ndryshime ne Ligjin Nr.10040, datë 22.12.2008 "Kodi Ajror i Republikes se Shqiperise" Autoriteti i Aviacionit Civil i Republikës së Shqipërisë . ushtron funksionet e Autoritetit Kombetar te Mbikqyrjes ne perputhje me detyrimet nderkombetare

Drejtoria e Mbikëqyrjes së Shërbimeve të Lundrimit Ajror kryen funksione rregullbërëse dhe mbikëqyrëse të AAC në lidhje me Shërbimet e Lundrimit Ajror, dhe garanton vënien në zbatim të kërkesave rregullatore të KE, ICAO dhe Organizmave ndërkombëtare ku RSH ka aderuar, te adoptuara ne legjislacionin vendas, lidhur me sigurinë e shërbimit të lundrimit ajror të tilla si çertifikimi, mbikëqyrja dhe inspektimi, me synim garantimin e përputhjes së vazhdueshme me kërkesat e sigurisë për aktivitetet e transportit ajror dhe të shërbimeve të trafikut ajror, si edhe mbajtjen e regjistrave dhe dokumentacionit përkatës.

Në qëllim të këtij Manuali DMSHLA do të ushtroje funksionet e Autoritetit Kombëtar Mbikëqyrës per SHNA, per llogari te AAC-se.

DSHLA ne ushtrimin e funksioneve te AKM per sherbimet e lundrimit ajror ka përgjegjësi për mbikëqyrjen e përputhshmërisë së Ofruesit të Shërbimeve të Lundrimit Ajror me kërkesat rregullatore ne fuqi. Përveç kualifikimit, kompetencës dhe eksperiences së kërkuar për të përmbushur kërkesat e ICAO-s, rregulloret e Qiellit të Vetëm Evropian, te adoptuara ne legjislacionin kombetar kanë përcaktuar kërkesa specifike për stafin e DMSHLA.

Qëllimi i këtij Manuali Trajnimi është të garantojë që stafi i DMSHLA:

a) Përmbush kërkesat e ICAO-s dhe
b) Kërkesat qe lindin nga përgjegjësitë dhe funksionet e DMSHLA në kuadrin e QVE.

1.2 Fusha e veprimtarisë

Manuali i Trajnimit për stafin e DMSHLA është përpiluar veçanërisht për trajnimin dhe vlerësimin e stafit që kryen detyrat e caktuara për DMSHLA, ne zbatim edhe te rregulloreve të ndryshme të QVE, si edhe përgjegjësitë për mbikëqyrjen e sigurisë që dalin nga kërkesat e ICAO te adoptuara ne legjislacionin shqiptar.

Ky Manual Trajnimi përshkruan parimet bazë, ne menyre që stafi i DMSHLA të arrijë një nivel që përfshin kualifikimin, kompetencën dhe eksperiencën e nevojshme për të kryer detyrat rregullatore dhe mbikëqyrëse. Ky manual është zhvilluar duke marrë në konsideratë kërkesat që dalin nga legjislacioni i Bashkimit Evropian, standartet ndërkombëtare dhe kërkesa të tjera rregullatore kombëtare dhe ndërkombëtare, si edhe praktikat përkatëse të rekomanduara per t'u adoptuar ne legjislacionin shqiptar. Këto kërkesa janë listuar në Kapitullin 2.

1.3 Lidhja me dokumentacionin tjetër të DMSHLA

Ky Manual Trajnimi është një dokument i rendesishem per trajnimin dhe vlerësimin e stafit të DMSHLA. Manuali është një pjesë përbërëse e sistemit të menaxhimit të AAC-se siç

Kapitulli 2

Rregullore dhe udhëzime

2.1 Rregullore e QVE

Manuali i Trajnimit është hartuar duke marrë në konsideratë kërkesat dhe parashikimet e zatueshme ne baze te akteve te meposhteme nenligjore:

- Udhezimi i Ministrit Nr. 5, date 03-06-2010 "Krijimin e struktures se Qiellit te Vetem Evropian" (Kuadri Rregullativ) transpozimi i Rregullores 549/2004 (EC)
- Udhezim i Ministrit Nr 19, date 16.10.2008 "Per Raportimin dhe Vleresimin e Ngjarjeve te Sigurise ne Manaxhimin e Trafikut Ajror"
- Udhezimi i Ministrit Nr .68, datë 10.6.2011 Per miratimin e rregullores per raportimin e ngjarjeve" qe transpozon Direktivën 2003/42/EC -
- Udhezim i Ministrit Nr.6, date 03-06-2010 "Dispozitat e Sherbimit te Navigimit Ajror ne Qiellin e Vetem Evropian" transpozimi i Rregullores (EC) No 550/2004
- Udhezimi i Ministrit Nr.7 , date 03-06-2010 "Organizimin dhe Perdorimin e Hapesires Ajrore brenda Qiellit te Vetem Evropian" transpozimi i Rregullores (EC) No 551/2004
- Udhezimi i Ministrit Nr.8, date 03-06-2010 "Nderveprimi ne Rrjetin Evropian te menaxhimit te Trafikut Ajror", transpozimi i Rregullores (EC) No 552/2004,
- Udhezim i Ministrit Nr.9, date 03-06-2010 "Kerkesat e Perbashketa te Dispozites se Sherbimeve te Navigimit Ajror", transpozimi i Rregullores (EC) No 2096/2005,
- Udhezimi i Ministrit Nr.10, date 03-06-2010 "Rregulloren e Perbashket te Perdorimit Fleksibel te Hapesires Ajrore" transpozimi i Rregullores (EC) No 2120/2005,
- Udhezim i Ministrit Nr. 19, date 05-10-2010 "Kerkesat per sistemet e automatizuara te shkembimit te te dhenave te fluturimit me qellim njoftimi, koordinimi dhe transferimin e fluturimeve ndermjet njesive te kontrollit te trafikut ajror" transpozimi i Rregullores (EC) No 1032/2006
- Udhezimi i Ministrit Nr.4 date 27-03-2009 "Procedurat per Mbikeqyrjen e Sigurise ne Ofruesit e Sherbimeve te Navigimit Ajrorj"transpozimi i Rregullores (EC) 1315/2007.

2.2 Standartet Ndërkombëtare

Standartet ndërkombëtare dhe kërkesa të tjera rregullatore të aplikueshme në funksionimin e DMSHLA dhe të detyrueshme për procesin e trajnimit janë:

- Aneksi 1 i ICAO, Liçensimi i Personelit
- Aneksi 2 i ICAO, Rregullat e Ajrit
- Aneksi 3 i ICAO, Shërbimi Meteorologjik për Navigimin Ajror Ndërkombëtar
- Aneksi 4 i ICAO, Hartat Aeronautike
- Aneksi 10 i ICAO, Telekomunikimet Aeronautike

Kapitulli 3

Parakushte

Për të siguruar kualifikimin dhe kompetencën e mjaftueshme të stafit të DMSHLAManuali eshtehartuar ne perputhje me Rregulloren mbi Rregullat e Rekrutimit dhe Kerkesat e Punesimit ne Autoritetin e Aviacionit Civil, miratuar me vendim te KD ,perkatesisht neni 15 .

Megjithatë, stafi i punësuar duhet të demonstrojë aftësinë e përvetësimit të shpejtë të njohurive dhe pasjen e një niveli të lartë arsimimi, ndërsa minimumi i kërkuar eshtë Diplomë Universitare nga një Universitet i njohur nga Shteti, në një disiplinë teknike ose elektronike.

Për çdo të punësuar të ri, Drejtori DMSHLA në përputhje me Udhëzimin Nr.12, date 24.10.2011 të Këshillit Drejtues të AAC, "Rregullat e Rekrutimit dhe Kërkesat e Punësimit", duhet të vlerësojë njohuritë bazë, eksperiencën e mëparshme, kompetencën e stafit, etj., dhe harton një plan trajnimi veçanërisht duke iu adresuar nevojave për trajnim shtesë për çdo të punësuar të ri.

Nëse një i punësuar ka trajnimin e mjaftueshëm dhe eksperiencën e mëparshme në kryerjen e detyrës së mbikëqyrjes së sigurisë dhe detyrave të tjera, nevojat për trajnim do të vlerësohen njësoj dhe kërkesat e trajnimit të të punësuarit do të pakësohen progresivisht.

Kërkesat e sakta në termat e kualifikimit, eksperiencës dhe kompetencës për një post të caktuar pune, do të përfshihen në përshkrimet specifike të punës (shih Përshkrimi i Punës në Aneksin 11).

Kapitulli 5
Programi i Trajnimit

5.1 Kërkesa të Përgjithshme

DMSHLA ka ngritur një strukturë për programin e trajnimit të ilustruar në Figurën 1 më poshtë.

Figure 1.

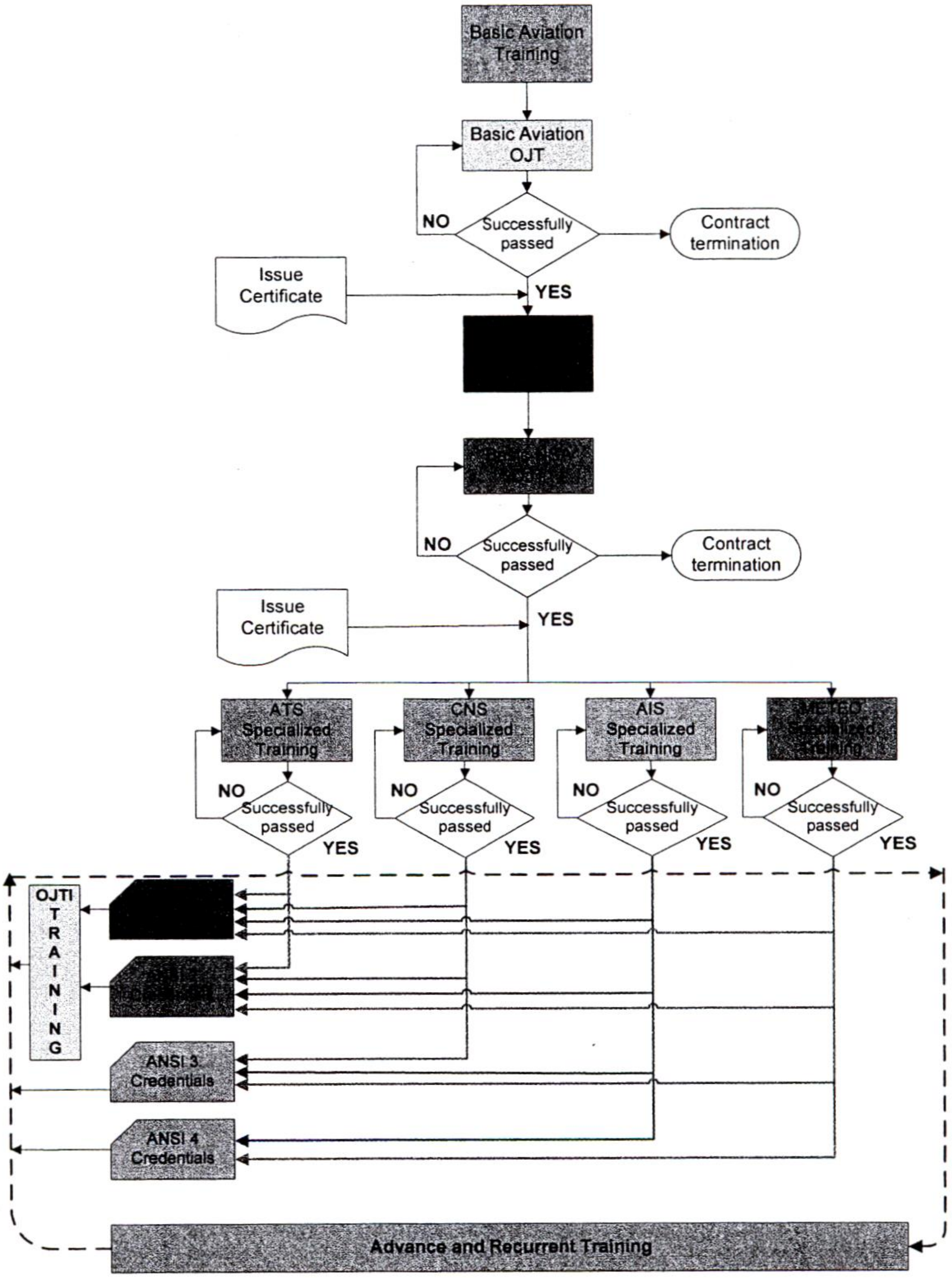

mund të lidhet me hartimin e procedurave, verifikimin e përputhshmërisë me specifikimet e vlefshme të përfshira në një Rregull Implementimi, etj..

c. <u>Trajnimi për Instruktor Trajnimi në Vendin e Punës (ITVP)</u>: ky trajnim e pajis inspektorin me kompetencat për menaxhimin dhe kryerjen e trajnimit në vendin e punës për stafin e AKM.

Nevoja për trajnimet e sipërpërmendura është vlerësuar mbi bazën e rezultateve të vlerësimit nga punonjësit dhe do të përfshihet në planin individual të trajnimit.

Pas përfundimit të fazës Trajnimi Bazë për AKM dhe trajnimet përkatëse në vendin e punës (TVP), punonjësi i trajnuar duhet të jetë i afte të mbështesë Inspektorët në auditet e jashtme si pjesë e TVP. Pasi të ketë përfunduar trajnimin e specializuar dhe TVP lidhur me këto detyra të veçanta, Inspektori në trajnim do të vlerësohet dhe autorizohet të veprojë si një Inspektor i AKM.

Punonjësit që kryejnë mbikëqyrje dhe inspektime duhet të përmbushin standartet e kompetencës, siç specifikohet për fushën specifike po të mos jenë caktuar ndryshe nga Drejtori i AKM. Standartet lidhur me kërkesat ndërkombëtare dhe ato kombëtare të kompetencës janë të përshkruara në seksionet në vijim.

5.2 Kërkesat e Kompetencës

Aftësitë e një Inspektori të AKM përfshijnë shumë kompetenca të ndryshme kryesisht të ndara në Kompetenca Profesionale dhe Personale, të cilat mund të jenë të ndryshme në varësi të detyrave të caktuara.

Figura 2: Kërkesat e kompetencës

5.3 Kompetenca Profesionale

Kompetenca Profesionale zhvillohet si pjesë e Programit të Trajnimit për një Inspektor të AKM. Kërkesat e kompetencës profesionale duhet të reflektohen në Përshkrimin e Punës dhe përfaqësojnë kualifikimet e kërkuara për të kryer detyrat specifike si Inspektor i DSHLA ne kryerjen e funksioneve te AKM.

Kërkesat e Kompetencës dhe përshkrimi i kursit për Trajnimin Bazë të AKM janë përshkruar në seksionin 0 dhe të zhvilluara më tej në **Error! Reference source not found.** të këtij manuali. Kërkesat e Kompetencës dhe përshkrimi i kursit për çdo detyrë janë përshkruar në **Error! Reference source not found.** të këtij manuali.

Kapitulli 6

Kërkesat e Trajnimit

6.1 Hyrje

Trajnimi në disa aspekte planifikohet të ofrohet në tre nivele:

- **Niveli i parë**: niveli i pare i trajnimit siguron një familjarizim të të trajnuarit me subjektin e trajnimit në mënyrë që të kuptojë temën dhe ta lidhë atë me detyrat e AKM;
- **Niveli i dytë**: niveli i dytë i trajnimit siguron një familjarizim në thellësi me subjektin, por pa marrë njohuri të nivelit ekspert. I trajnuari do të jetë në gjendje të kryejë audite tek subjekti dhe të përcaktojë përputhjen me kërkesat rregullatore;
- **Niveli i tretë**: niveli i tretë i trajnimit siguron një trajnim të detajuar dhe në thellësi mbi subjektin duke e pajisur të trajnuarin me njohuri në nivelin e ekspertit në fushën përkatëse që mbulon sektori.

6.2 Trajnimi Bazë mbi Aviacionin

6.2.1 Trajnimi Teorik

Objektivi

Objektivi i trajnimit teorik në aspektet bazë të aviacionit është të familjarizohet i trajnuari me aspektet kryesore lidhur me aviacionin dhe ne veçanti me aspektet lidhur me Menaxhimin e Trafikut Ajror.

Struktura

Trajnimi do të kryhet përmes një numri sesionesh trajnimi që kryhen brenda ose jashtë institucionit. Çdo session trajnimi do të mbyllet nga një raport i detajuar duke u përqëndruar mbi temat kryesore dhe duke identifikuar fushat kryesore të subjektit, për të demonstruar që i trajnuari ka përvetësuar njohuritë e pritura.

Sesionet e trajnimit do të plotësohen nga vizitat tek organizata përkatëse apo tek instalimet reale.

Programi mësimor

1. Hyrje në AAC (Roli dhe funksionet)
2. Hyrje në industrinë e aviacionit
3. Organizatat dhe Standartet Ndërkombëtare
4. Organizmat Kombëtar
5. Shërbimet e Trafikut Ajror, standartet e hapësirës ajrore, etj. (Niveli i parë)
6. Konceptet dhe Pajisjet e KNS/MTA (Niveli i parë)
7. Pajisjet në Bordin e Avionit (Niveli i parë)

11. Siguria fizike (niveli i dytë)
12. Mjedisi (niveli i dytë)

6.3.2 TVP – Trajnimi mbi AKM

TVP-ja mbas Trajnimit Bazë mbi AKM do të përdoret nga AKM për të siguruar konsolidimin e njohurive të fituara përmes trajnimit, dhe për të zhvilluar më tej kuptimin e temave duke marrë pjesë në detyrat e AKM.

TVP-ja do të kryhet duke mbështetur Inspektorin e kualifikuar si asistent të tij. TVP-ja do të përfundojë kur i trajnuari të ketë demonstruar:

- Njohuri të thella mbi bazat, detyrat dhe funksionet e AKM;
- Njohuri të thella mbi parimet rregullatore dhe të mbikëqyrjes;
- Aftësi për të planifikuar, kryer, dokumentuar dhe ndjekur audited e AKM përmes të paktën 3 auditeve individuale në fushat përkatëse;
- Përpunim të kompetencave personale bazë të kërkuara nga një Inspektor i AKM.

Kohëzgjatja e këtij TVP do të jetë të paktën 12 muaj.

6.4 Trajnimi i Specializuar

6.4.1 Shërbimi i Trafikut Ajror (SHTA)

Objektivi

Objektivi i trajnimit teorik në aspektet e SHTA është të pajisë të trajnuarit me njohuri të thella të kërkuara mbi Shërbimin e Trafikut që i shërbejnë atij për të vlerësuar përputhshmërinë në një mënyrë të kualifikuar.

Struktura

Trajnimi do të kryhet përmes një numri të caktuar sesionesh trajnimi të dedikuara që kryhen brenda ose jashtë AKM-së. Çdo session trajnimi do të mbyllet nga një raport i detajuar duke theksuar temat kryesore dhe duke identifikuar fushat kryesore të subjektit për të treguar që i trajnuari ka përvetësuar njohuritë e pritura.

Sesionet e trajnimit do të plotësohen nga vizitat tek objekti i mbikëqyrjes apo tek instalimet reale, i preferueshëm për një periudhë më të gjatë kohe.

Programi mësimor

1. SHTA (niveli i dytë)
2. Faktorët Njerëzor (niveli i dytë)
3. KNS për SHTA
4. Ndryshimet tek Sistemet e MTA (niveli i dytë lidhur me SHTA)
5. Liçensimi i Personelit (niveli i dytë)

3. Shikueshmëria dhe RVR
4. Shërbimi MET për navigimin ajror ndërkombëtar dhe qendrat e shërbimit të kërkimit dhe shpëtimit
5. Raportet Aeronautike MET
6. Faktorët Njerëzor (HF) në MET (niveli i dytë)

6.4.4 Shërbimi i Informacionit Aeronautik (AIS)

Objektivi

Objektivi i trajnimit teorik mbi aspektet e AIS është të pajisë të trajnuarit me njohuri të thella të kërkuara mbi shërbimin e informacionit aeronautik duke i mundësuar të trajnuarit të vlerësojë përputhshmërinë në një mënyrë të kualifikuar.

Struktura

Trajnimi do të kryhet përmes një numri të caktuar sesionesh trajnimi të dedikuara që kryhen brenda ose jashtë AKM-së. Çdo session trajnimi do të mbyllet nga një raport i detajuar duke theksuar temat kryesore dhe duke identifikuar fushat kryesore të subjektit për të treguar që i trajnuari ka përvetësuar njohuritë e pritura.

Programi mësimor

1. Ligjet, rregullat dhe rregulloret e ajrit të aviacionit civil (niveli i dytë)
2. Manaxhimi i Trafikut Ajror (MTA) dhe Kërkimi dhe Shpëtimi (niveli i dytë)
3. Shërbimet e Informacionit Aeronautik (niveli i dytë)
4. Komunikimi Aeronautik dhe Pajisjet dhe Shërbimet e Navigimit (niveli i dytë)
5. Hartat Aeronautike (niveli i dytë)
6. PAN – OPS
   a. Trajektoret e Afrimit dhe Nisjes me preçizion
   b. Trajektoret e Afrimit pa preçizion
   c. Trajektoret RNAV
7. Faktorët Njerëzor (HF) në AIS (niveli i dytë)

Sesionet e trajnimit do të plotësohen nga vizitat tek objekti i mbikëqyrjes apo tek instalimet reale, i preferueshëm për një periudhë më të gjatë kohe.

6.5 Trajnimi Periodik / Rifreskues

Kurset e trajnimit periodik duhet të planifikohen çdo vit nga Drejtori i AKM në koordinim me Drejtorinë e Ekonomike dhe të Burimeve Mbështetëse, me qëllim ruajtjen e kompetencës së Inspektorëve të AKM.

6.5.1 Trajnimi i Avancuar

Trajnimi në nivel aksperti

- SHTA (niveli i tretë)

Kapitulli 7

Kërkesat e Përbashkëta të Kompetencës

Rregulloret referuese dhe materialet udhëzuese përmbajnë kërkesat për trajnimin bazë dhe të specializuar për Inspektorët e qe kryejne funksione mbikqyrese te ofrimit te sherbimit te navigimit ajror si pjese e funksioneve te AAC/ AKM, dhe krijojnë bazat për arritjen e trajnimeve kryesore të sipërpërmendura. Trajnimi kryhet me anë të kurseve brenda dhe jashtë institucionit. Kurset e jashtme kryhen nga organizata trajnimi të akredituara. Kurset përkatëse përzgjidhen të tilla që të mbulojnë të paktën temat e kërkuara (por mund të përfshihen edhe tema shtesë).

Sektori i Burimeve Njerëzore ruan një listë të kurseve të aprovuara.

EAM 5 / GUI 2, ESARR 5 dhe Mbikëqyrja e Sigurisë për stafin e AKM

Pjesa A – Mbikëqyrja e Liçensimit, Seksioni 1.3.3.2 Trajnimi

Stafit të AKM që do të mbikëqyr implementimin e ESARR 5 do t'i kërkohet trajnimi përkatës për të zbatuar detyrat e tij rregullatore dhe mbikëqyrëse. Këto do të përfshijnë inspektimin, ekzaminimin dhe/ose vlerësimin dhe auditimin. Për shkak të fushës që mbulon ESARR 5 dhe kërkesave të saj për të garantuar që stafi i MTA është i trajnuar siç duhet dhe kompetent në detyrat e tij, stafit të AKM do t'i kërkohet trajnim i vazhdueshëm për të siguruar që ata janë në korrent me ecurinë e procedurave operacionale të SHTA dhe pajisjeve të SHTA. Atje ku është zbatuar një stil përshkrues i rregullores dhe stafi do të kryejë ekzaminime/vlerësime, do t'i kërkohet trajnim i vazhdueshëm dhe rifreskues. Disa fusha që duhet të merren në konsideratë për trajnim më të detajuar janë:

a) ESARR 5 dhe kërkesat kombëtare për rregullimin e personelit të MTA duke përfshirë edhe kuadrin ligjor kombëtar përkatës;

b) Përgjegjësitë dhe llogaridhënia e atyre që implementojnë ESARR 5;

c) Menaxhimi i sigurisë;

d) Menaxhimi i cilësisë;

e) Mjetet e njohura të përputhjes me ESARR 5;

f) Teknikat e auditimit/inspektimit;

g) Teknikat e intervistimit; (High level dhe Low level checklists)

h) Aftësitë bashkëpunuese dhe negociuese.

Kapitulli 9

Arkiva e Personelit

Rezultatet e vlerësimit vjetor dhe rezultatet e vlerësimit sistematik të kompetencës duhet të përfshihen në dosjen personale të Inspektorit të AKM.

Sektori i Burimeve Njerëzore të Drejtorisë së Shërbimeve Mbështetëse të AAC do të sigurojë që dosja personale e Inspektorit të AKM përmban dokumentacionin përkatës lidhur me arsimimin, trajnimin dhe vlerësimin e tij. Kjo dosje duhet të përmbajë të paktën:

1. Përshkrimin e Punës të firmosur nga Inspektori dhe Drejtori i AKM,
2. Planin e azhornuar të trajnimit (shih Aneksin 9),
3. Listën e trajnimeve të përfunduara dhe çertifikatat ose dëshmitë përkatëse (shih Aneksin 9).
4. Autorizimin nga ACAA si Inspektor,
5. Formulari i Vlerësimit me firmën e Inspektorit dhe Drejtorit të AKM,
6. Rezultatin e testit të fundit të kompetencës (i gjithë vlerësimi, ref. seksioni 8.2).

që Autoriteti Shtetëror i Aviacionit Civil të bëhet një punëdhënës konkurues. Për më tepër, Shteti duhet të ketë përcaktuar qartë politikat e duhura të punësimit, kushtet e punesimit dhe praktikat konkrete.

3.5.1. Kualifikimi i personelit

3.5.1.1. Detyrat dhe aktivitetet e përfshira në mbikëqyrjen e sigurisë së aviacionit përfshijnë një game të gjerë vlerësimesh komplese, inspektimesh, analizash dhe ndërhyrjesh. Zbatimi efektiv i këtyre detyrave kërkon ndërhyrjen e personelit me nivel të lartë kualifikimi gjatë stadeve të ndryshme të procesit.

3.5.1.2. Në kryerjen e suksesshme të funksioneve të ndryshme të AKM, që varet nga zgjerimi i kualifikimeve, eksperiencës, kompetencës në kryerjen e funksioneve të çertifikimit, inspektimit dhe survejimit, është kritike që inspektorët të posedojnë një shkallë të lartë integriteti, të jenë të paanshëm në kryerjen e detyrave të tyre, të kenë takt, të kenë një perceptim të mirë të natyrës njerëzore dhe aftësi shumë të mira komunikimi. Duke marrë në konsideratë natyrën e veçantë dhe të ndjeshme të misionit të inspektorit të AKM, është mjaft e rëndësishme që kualifikimet, eksperienca e mëparshme dhe karakteri personal i çdo personi të punësuar, në mënyrë direkte ose kontraktuale, për të kryer detyrat e liçensimit, çertifikimit, inspektimit dhe mbikëqyrjes të verifikohen dhe vlerësohen me kujdes para se të bëhet perzgjedhja e tij.

3.5.1.3. Idealisht një punonjës duhet të paktën të jetë i kualifikuar për tinspektime dhe mbikëqyrje. Në lidhje me zyrtarët që mbulojnë liçensimin e personelit, kualifikimet e kërkuara duhet të përfshijnë një experience të konsiderueshme në një nga profesionet për të cilat lëshohet liçensa ose kategoria. Nëse administratori i liçensimit përfshihet në kryerjen e ekzaminimeve dhe testimeve, kualifikimet dhe eksperienca e kërkuar duhet të jetë e ngjashme me ato që iu kërkohen inspektorëve të aviacionit civil.

3.5.1.5. Çertifikimi dhe mbikëqyrja e aktiviteteve të aviacionit civil përfshin aktivitete teknike përtej rishikimit dhe aprovimit të dokumentacionit. Megjithëse rëndësia e elementit të fundit nuk duhet të vihet re, mbikëqyrja e sigurisë së aviacionit civil gjithashtu përfshin inspektimin në kohë nga inspektorët e kualifikuar shumë kohë më vonë pas lëshimit të çertifikatës. Kualifikimet e inspektorëve të aviacionit civil idealisht duhet të përputhen me kualifikimet e atyre që inspektohen. Megjithëse një inspektor i AAC duhet të jetë plotësisht i

inspektorëve të AAC për të ruajtur një nivel të lartë të njohurive dhe eksperiencës për të ndërmarrë detyrat dhe përgjegjësitë e tyre në një mënyrë më efektive dhe efikase. Një shembull i rezultatit konkret të një trajnimi të tillë është performanca e punës dhe respekti i fituar e vlerësimi i marrë prej atyre që janë inspektuar dhe mbikëqyrur nga inspektorët e AAC-së.

3.5.2.4. Trajnimi i personelit të AKM-së nuk duhet të kufizohet nga elementët strikt professional të tillë si mbrojtja e kompetencës. Në veçanti, është thelbësore që inspektorët e AKM gjithashtu të trajnohen mbi subjekte të tillë si rregulloret e AAC, mbi aftësitë, njohuritë, detyrat dhe përgjegjësitë e inspektorit të AAC dhe procedurat e AAC për implementimin dhe detyrimin e kërkesave.

Rregullat mbi mbikëqyrjen e sigurisë në menaxhimin e trafiikut ajror[2]:

1315/11(1)

1. AAC duhet të sigurojë që AKM ka kapacitetet e nevojshme për të garantuar mbikëqyrjen e sigurisë së të gjithë ofruesve të shërbimeve të navigimit ajror nën përgjegjësinë e tij, duke përfshirë burimet e mjaftueshme për të kryer veprimet e përcaktuara në këtë Rregullore.

1315/11(2)

2. Autoriteti Kombëtar Mbikëqyrës do të bëjë dhe azhornojë çdo dy vjet një vlerësim të burimeve njerëzore të nevojshme për kryerjen e detyrave të tij të funksioneve mbikeqyrëse të sigurisë, bazuar në analizën e proçeseve të kërkuara nga kjo Rregullore dhe aplikimi i tyre.

1315/11(3)

3. Autoriteti Kombëtar Mbikëqyrës duhet të sigurojë që të gjithë personat e përfshirë në aktivitetet e mbikëqyrjes së sigurisë janë kompetent për të kryer funksionet e kërkuara. Për këtë ata duhet të:

(a) përcaktojnë dhe dokumentojnë arsimimin, trajnimin, njohuritë teknike dhe operacionale, eksperiencën dhe kualifikimet lidhur me detyrat e çdo pozicioni të përfshirë në aktivitetet e mbikëqyrjes së sigurisë brenda trukturës së tyre;

(b) sigurojnë trajnime specifike për ata që janë të përfshirë në aktivitetet e mbikëqyrjes së sigurisë brenda trukturës së tyre;

(c) sigurojnë që personeli i caktuar për të kryer audite rregullatore sigurie, duke përfshirë personelin auditues nga organizata të njohura, përmbush

[2] ***Rregullorja EC 1315***

Aneksi 2

Kërkesat për Trajnimin Bazë mbi Aviacionin

Trajnimi Bazë mbi Aviacioni për stafin e AKM do të mbulojë temat e mëposhtme (në përputhje me gjithë programin mësimor):

1. Njohje me industrinë e aviacionit
2. Organizatat dhe Standartet Ndërkombëtare
   a. ICAO
   b. Standartet Ndërkombëtare dhe Praktikat e Rekomanduara
   c. Komuniteti Evropian
   d. Qielli i Vetëm Evropian
   e. EASA
   f. Organizata të tjera
      i. EUROCAE
      ii. EUROCONTROL
   g. Agjensi të tjera
   h. Shoqatat në Aviacion
3. Institucionet dhe Organizatat Kombëtare
   a. Qeveria
   b. Ministritë
   c. Enti Kombëtar Rregullator
      i. Autoriteti i Aviacionit Civil
      ii. Autoriteti Kombëtar Mbikëqyrës
   d. Ofruesit e Shërbimit / Ofruesit e Trajnimit
   e. Kompanitë Ajrore / Aviacioni Shtetëror
   f. Aeroportet
4. Familjarizim me Shërbimet e Trafikut Ajror, standarter e hapësirës ajrore, shërbimi meteorologjik dhe lartësimatja
   a. Përdoruesit e hapësirës ajrore dhe marrëdhëniet me klientin;
   b. Menaxhimi i Trafikut Ajror;
   c. Standartet e Ndarjeve dhe shmangia e përplasjeve;

iv. Etj.

n. Mundësitë Elektromanjetike

6. Pajisjet në bordin e avionit
   a. Sistemet e avionit
7. Njohja me Manaxhimin e Sigurisë dhe Cilësisë në Aviacion
8. Inspektimet e Fluturimit / Kalibrimet e Fluturimit
9. Vizita tek ofruesit e shërbimeve
   a. ANTA (ACC/APP/TWR)
   b. Aeroport
   c. Institute të Trajnimit
10. Njohje me AAC
    a. Roli i një Inspektori
    b. Manualet dhe Procedurat e AAC
    c. Manualet, Procedurat dhe Udhëzimet e AKM

Trajnimi duhet të mbulojë një total prej 90 ditësh duke përjashtuar vizitat tek ofruesit e shërbimeve.

iii. Kryerja

iv. Dokumentimi

v. Ndjekja e veprimeve korrigjuese të propozuara (Follow-up audit)

c. Rregullat e Sigurisë dhe Direktivat e Sigurisë

7. Çertifikimi dhe Caktimi (niveli i dytë)

8. Mbikëqyrja ekonomike dhe skemat e tarifave

9. Faktori Njerëzor
   a. Proceset e komunikimit
   b. Sjellja njerëzore
   c. Aftësia njohëse e njeriut
   d. Faktorët Kulturor dhe organizcional
   e. Faktori Njerëzor në Sistemin e Menaxhimit të Sigurisë

10. Menaxhimi i Sigurisë
    a. Njohja e Menaxhimit të Sigurisë
    b. Sistemet e Menaxhimit të Sigurisë
    c. Mbikëqyrja e ndryshimeve tek Sistemet e MTA
    d. Vlerësimi i Sigurisë dhe Paketat e Sigurisë
    e. Vlerësimi i përputhshmërisë

11. Menaxhimi i Cilësisë
    a. Njohja e Menaxhimit të Cilësisë
    b. Sistemet dhe Standartet e Menaxhimit të Cilësisë
    c. Mbikëqyrja e Sistemit të Menaxhimit të Cilësisë
    d. Vlerësimi i përputhshmërisë

12. Menaxhimi i Sigurisë Fizike

13. Roli, funksionet dhe kompetencat e Inspektorit

Aneksi 5

Kërkesat për Trajnimin e Specializuar mbi KNS

Trajnimin e Specializuar mbi KNS për stafin e DMSHNA do të mbulojë temat e mëposhtme (në përputhje me gjithë programin mësimor):

1. Shërbimet e Trafikut Ajror (niveli i dytë)
2. Specializim mbi KNS (niveli i dytë)
   a. Komunikim (COM)
      i. Kërkesat Operacionale
      ii. Zanor
      iii. Të dhëna dixhitale
      iv. Kanal transmentimi
      v. Regjistrimi
      vi. Aspektet e sigurisë lidhur me Komunikimin
   b. Navigim (NAV)
      i. Kërkesat Operacionale
      ii. Performancat e Kërkuara të Navigimit dhe Konceptet (B/P) NAV
      iii. Sistemet e instaluara në Tokë
      iv. Sistemet e Navigimit në instaluara në Satelitë
      v. Pajisjet e instaluara në bordin e avionit
      vi. Aspektet e sigurisë lidhur me Navigimin
   c. Survejimi (SUR)
      i. Kërkesat Operacionale
      ii. Radarët Primarë
      iii. Radarët Sekondarë
      iv. ADS
      v. HMI
      vi. Aspektet e sigurisë lidhur me Survejimin
   d. Përpunimi i të Dhënave (DP)
      i. Sistemet e Përpunimit të të Dhënave të Radarit
      ii. Sistemet e Përpunimit të të Dhënave të Fluturitmit
      iii. Sistemet e Monitorit të Operatorit

Aneksi 6

Kërkesat për Trajnimin e Specializuar mbi MET

Trajnimin e Specializuar mbi MET për stafin e DMSHNA do të mbulojë temat e mëposhtme (në përputhje me gjithë programin mësimor):

1. Meteorologjia e Aviacionit
2. Fenomenet atmosferike
3. Shikueshmëria dhe RVR
4. Shërbimi MET për navigimin ajror ndërkombëtar dhe qendrat e shërbimeve të kërkimit dhe shpëtimit
5. Raportet Aeronautike MET
6. Faktorët Njerëzor (HF) në MET (niveli i dytë)

Aneksi 8

Kurse të jashtëme të aprovuara

Tipi i Kursit	Kodi	Kryet nga	Niveli
Njohje me Rregulloret e Sigurisë	NSA-SR1	IANS Luxembourg	Bazik
Funksionet e Autoritetit Kombëtar Mbikëqyrës	NSA-ORG	IANS Luxembourg	Bazik
Teknikat e Auditimit dhe Praktikë 1	NSA-AUDIT-1	IANS Luxembourg	Bazik
Teknikat e Auditimit dhe Provim – Praktikë 3	NSA-AUDIT-3	IANS Luxembourg	Bazik
Mbikëqyrja e Kompetencës dhe Trajnimeve të stafit të MTA	NSA-SOCA	IANS Luxembourg	I Specializuar
Mbikëqyrja e Ndryshimeve në MTA	NSA-SOCH	IANS Luxembourg	I Specializuar
Mbikëqyrja e Raportimit dhe Vlerësimit të Ngjarjeve të Sigurisë në MTA	NSA-SORA	IANS Luxembourg	I Specializuar
Fakotrët Njerëzor për Aktorët e Sigurisë së MTA	SAF-HFA	IANS Luxembourg	Bazik
Njohja me Metodologjinë e Vlerësimit të Sigurisë në MTA	SAF-SAM	IANS Luxembourg	I Specializuar
Vlerësimi i Sigurisë së Software-it në MTA	SAF-SW	IANS Luxembourg	I Specializuar (KNS)
Vlerësimi i Sigurisë së Procedurave të MTA	SAF-SAAP	IANS Luxembourg	I Specializuar (ATS)
Paketa e Faktorëve Njerëzor	HUM-HFC	IANS Luxembourg	Bazik
Vlerësimi i Kompetencës së Kontrollorëve	HUM-CCA	IANS Luxembourg	I Specializuar (ATS)
Programi i Trajnimit për INVP (OJTI)	HUM-OJTI	IANS Luxembourg	I advancuar

Aneksi 10

Terminologjia

Terminologjia e përdorur në këtë manual kur vlerësohet kompetenca personale ka kuptimet e mëposhtëme:

Shfaq pikëpamje të përgjithshme: Mendon dhe vepron sipas parimeve të holizmit për të arritur qëllimet e organizatës. Prandaj i zgjidhim detyrat duke punuar në gjithë organizatën duke përfshirë secilin dhe duke shkëmbyer dijet dhe duke angazhuar të gjithë aktorët

I prirur drejt veprimit dhe zgjidhjes: Aftësi për të vepruar. Jemi të prirur drejt veprimit, rezultatit dhe zgjidhjes. Do të marrim vendimet e duhura dhe so t'i zbatojmë ato dhe jemi ambiciozë kur duhen arritur rezultatet dhe objektivat tona

Manifeston aftësi ndërpersonale dhe elesticitet: Elasticitet. Jemi elastik në punën tonë dhe zgjerojmë bashkëpunimin dhe strukturën organizative. Optimizojmë dhe zhvillojmë vazhdimisht aftësitë tona, produktet, shërbimet dhe organizatën në përputhje me zhvillimet e aviacionit

Manifeston sinqeritet dhe mirësjellje: Respekt. Respektojmë profesionalizmin, kompetencën dhe diversitetit e njëri-tjetrit dhe jemi të hapur, të përgjegjshëm dhe të besueshëm

I përgjegjshëm: Përgjegjshmëri. Jemi të vetëdijshëm për përgjegjësitë tona ndaj kompanisë, eprorëve dhe njëri-tjetrit. Ne i kryejmë detyrat në një mënyrë profesionale, ekonomike dhe me përgjegjësi shoqërore dhe gjithmonë në mendje kemi sigurinë

I besës: Jeni besnik ndaj vizionit, misionit dhe vlerave të organizatës dhe rregulloreve të aplikueshme në aviacion

Manifeston pavarësi/vetveprim në punë: Për të shfaqur pavarësi në punën e tyre nda kolegëve, klientëve dhe partnerëve, krijon moment dhe merr vendimet e duhura

Serioz: Objektivitet në vlerësimet tuaja dhe në punën tuaj dhe kërkoni këshillë kolegjiale në situata të dyshimta

I besueshëm: Jeni i besueshëm si një person me autoritet dhe si koleg. Ju i ngjiteni të vërtetës dhe nuk fshihni informacionin.

Ka integritet: Jeni i ndershëm dhe veproni në përputhje me parimet morale.